

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja koskien tiedonhallinnan lainsäädännön kehittämistä.

Palvelualojen työnantajat Palta ry haluaa lausua asiasta korostaen seuraavia asioita.

Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn muuttumisella haetaan uusia mahdollisuuksia hyödyntää tietoa monipuolisemmin viranomaishallinnossa. Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti, julkinen hallinto sitoutuu kysymään samaa tietoa kansalaisilta ja yrityksiltä vain kerran, joka edellyttää tietojen sujuvaa siirtymistä viranomaisten välillä.

Työryhmä katsoo, että erityisesti arkistolakia, julkisuuslakia, julkisuusasetusta sekä lakia sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa tulee uudistaa. Tavoitteena on uudistaa tiedonhallintaan liittyvät arviointi-, suunnittelu- ja kuvaamisvelvollisuudet yhteen lakiin.

Palta pitää tiedonhallintaa koskevan sääntelyn uudistamista tarpeellisena ja kannatettavana, jos sillä päästään turhien tietopyyntöjen vähentymiseen viranomaisprosessien yhteydessä. Uudistuksilla voidaan parantaa julkisen sektorin palveluiden tuottavuutta ja samalla säästetään kansalaisten ja yritysten aikaa ja resursseja.

Työryhmä ehdottaa kannatettavia tavoitteita tietojärjestelmien ja tietojen yhteensopivuuden edistämiseksi, muun muassa avoimien rajapintakuvausten lähtökohtaista pakollisuutta kuntien ja valtion viranomaisille sekä viranomaisten velvollisuutta arvioida tietojärjestelmissä olevien tietovarantojen hyödyntämismahdollisuuksia eri käyttötarkoituksiin.

Työryhmän raportista puuttuu käytännössä vaikutusten arviointi kokonaan, esimerkiksi mitä hyötyjä tai helpotuksia lakiuudistus toisi yritysten viranomaisraportoinnille. Elinkeinoelämä on toistuvasti tuoneet esille muun muassa viranomaislupiin ja -valvontaan liittyvästä turhasta byrokratiasta. Yrityksiin kohdistuu useita muun muassa ympäristöön ja rakentamiseen liittyviä lupa- ja muita menettelyitä, joissa kysytään monelta osin samankaltaista ja jopa samaa tietoa – jotka löytyisivät valmiina julkisen hallinnon rekistereistä.

Valtioneuvostossa on käynnissä muitakin samoihin tavoitteisiin tähtääviä hankkeita, kuten työ- ja elinkeinoministeriön Luvat ja valvonta -kärkihanke, jolla pyritään uudistamaan lupa- ja valvontatoiminnan toimintamallit digitalisaatiota hyödyntämällä. Työryhmän raportissa käsiteltyjen lakien lisäksi, olisi keskeistä arvioida eri lakien tuottamia tiedontarpeita ja veloituksia osana tiedonhallinnan kokonaisuutta ja sisällyttäen kokonaisuuteen rakennettuun ympäristöön liittyviä lakeja (muun muassa maankäyttö- ja rakennuslaki sekä ympäristönsuojelulaki) ja viranomaisprosesseja. Ilman tätä, tavoite 'kysy tietoa vain kerran' -periaate ei tule toteutumaan.

Esimerkiksi televerkkojen rakentamisen (sijoituslupien) osalta, joudutaan huomioimaan viiden eri ministeriön ja kuuden valtion viraston lait ja asetukset, kuntien vaihtelevat käytännöt sekä yksityisten maanomistajien näkökulmat – samaa tietoa joudutaan toimittamaan useaan kertaan viranomaisille.

Raportissa esitetyt uudistukset helpottavat oletettavasti hallinnon sisäistä byrokratiaa ja tiedon monipuolisempaa käyttöä, mutta epäselväksi jää mikä vaikutus sillä on yritysten tai kansalaisten viranomaisasioinnin sujuvoittamiselle ja mikä on lakiuudistuksen suhde muuhun tietopyyntöjä tuottavaan (erityis-) sääntelyyn.

Vähintäänkin tulisi huolehtia tiedon monipuolisesta hyödyntämisestä 'kysy tietoa vain kerran' -periaatteen mukaisesti niiden perustietovarantojen (väestötiedot, kiinteistötiedot, yritys- ja yhteisötiedot, paikkatieto) osalta, jotka viranomaisilla on jo käytössään tai tietojen osalta jotka yritys on jo kerran toimittanut viranomaistaholle. Lisäksi muuta lainsäädäntö- ja kehittämistyötä viranomaisprosessien sujuvoittamiseksi tulee jatkaa määrätietoisesti.

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

-

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

-

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvallisuus

-

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

-

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

-

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

-

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

-

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

-

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

-

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

-

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

-

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

-

Yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Konttinen Jari
Palvelualojen työnantajat PALTA ry